

Po konfiskaciji druga izdaja.

219. številka.

• Ljubljani. • ponedeljek, 21. septembra 1908.

XLI. leto.

SLOVENSKI NAROD.

črna vrst dan srečnem nedelje in praznika ter velja po pošti prejemar za avstro-ogrsko dežele na vse leto 25 K, na pol leta 13 K, na četrt leta 6 K 50 h, na en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljane s pošiljanjem na dom za vse leto 26 K, na pol leta 12 K, na četrt leta 6 K, na en mesec 3 K. Kdo kodi sam ponj, plača na vse leto 22 K, na pol leta 11 K, na četrt leta 5 K 50 h, na en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko 30 K. — Na naročbo brez izvedbe vpolnilne naročnine se ne osira. — Za osamlila se plačuje od petrostopnje petek-vrste po 14 h, če se osamlila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvačrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvozi frankovati. — Rekopijsi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnalstvo je v Knaflovič ulici št. 5. — Upravnalstvu naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, osamlila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 84.

Pozamejno številko po 10 h.

Upravnalstva telefon št. 85.

Konfiscirano!

Konfiscirano!

Delegacije.

Dunaj, 20. septembra. Uradna lista na Dunaju in v Budimpešti

sta prinesla danes cesarjevo lastnočeno pismo na oba ministrska predsednika in na ministra barona Aehrenthala glede sklicanja delegacij. Delegacije so sklicane na četrtek 8. oktobra v Budimpešto. V ogrskem državnem zboru se vrše volitve za delegacije takoj v prvi seji.

Volilna reforma za Gališko.

Ljubljana, 20. septembra. Deželni zbor je včeraj izvolil odsek za volilno reformo. Za načelnika je izvoljen socialni demokrat dr. Glabinski, za namestnika pa Stapinski (ljudska stranka) in grof Wodzicki (konservativna poljska stranka).

Gonja proti Srbom na Hrvaškem.

Zagreb, 20. septembra. Včeraj so zaprli jetniškega paznika Vignjevića, ker je proti obstoječim ukazom dovolil, da so se zaprti srbski zarotniki pri sprehodih smeli stajati.

Poslanec Svetozar Pribojević je izjavil, da mora vsak poznavalec srbskega jezika takoj spoznati, da je znani Nastićev »revolucionarni« statut prevod iz nemščine. Tudi je značilno, da ta revolucionarni statut govorja največ o Ogrski, Bosni in Črni gori, a najmanj o Hrvaški. Kako tedaj ne čuti ministrski predsednik potrebe, da bi osvobodil Ogrsko »zarotnikov«, in zakaj ne rešuje baron Beck Dalmacije, dasi je glasom Nastićeve brošure srbski major Vašić živel tri meseca v Dubrovniku, da študira avstrijske vojaške posadke? In zakaj se ne zasledujejo »zarotnikov« v Bosni? Kako da je edino ban Rauch tako dinastično navdahnjen? Ali pa potrebuje Rauch zarotnikov za svoje politične namene? To bi ne bilo nič novega, ker se je gonja proti Srbom uprizorila vselej takrat, ako je stremila monarhija za gotovimi cilji na Balkanu (n. pr. leta 1876.) ali kadar so hoteli Madžari usiliti Hrvaški svojo voljo. Namen celi gonji je razviden najbolj iz tega, da ne zasledujejo srbskih »veleizdajnikov« blizu srbske meje, temuč v zapadni Hrvaški, in sicer ravno v tistih okrajih, kjer je vladni strankoval pri zadnjih volitvah primanjkoval najmanj glasov do zmage.

Politični prevrat na Ogrskem.

Dunaj, 20. sept. »Reichspost« poroča, da je v najbližji bodočnosti pričakovati prevrat v političnih razmerah. Novi dogodki bodo za javnost prinesli veliko presenečenje. Agitacija za samostojno ogrsko banko provzroča vladu velike zadrege. Vladi je znano, da niti koalicije ne bo pridobiti za Andrassyjevo volilno reformo.

Volitev srbskega patrijarha zopet brezuspešna.

Karlovac, 20. septembra. Pri včerajšnji volitvi patrijarha je dobil škof Šević 40, škof Nikolić 27 in kandidat madž. vlade škof Bogdanović le 3 glasove. Šević se je proglašil za izvoljenega, a je izjavil, da izvolitev nesprejem. Nato je kongres sklenil, da bo zopetna volitev patrijarha 22. t. m.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 21. septembra.

— **Zaplenjeni!** Zjutraj smo izdali krotko pisano posebno izdajo z nasnanilom o žrtvah minole noči. Ta list je bil zaplenjen. O tem bomo tudi še govorili.

— **Ven s črnimi zastavami.** Na mnogih hišah so že razobesene črne zastave v znak sočutja in sožalja z žrtvami minole kravne noči. **Pozivljamo vse narodnemisleče semeščane, da posnemajo te izgleda in razobesijo črne zastave v znak sožalja z ubogimi žrtvami, ki so po nedolžnem prelli kri.**

— **Vse one hiše posestnike,** ki so razobesili na svojih hišah črne zastave v znak splošne žalosti, objavimo jutri imenoma.

— **Pogreb po nedolžnem umorjenih žrtvah bo jutri popoldne ob 4. uri iz mrtvačnice pri Sv. Krištofu.**

— »Slovenec« se je v teh težkih dnevih tako vedel, da je **sramota**, vrhunc pa je dosegel v današnji posebni izdaji, kjer skuša tragične dogode minole noči izkoristiti v umazane strankarske in politične namene. V trenotku, ko čuti vsak počten Slovenc, kako potrebno bi bilo skupno in složno postopanje, pa kaj tačega! »Slovenec« se pač boji za **klerikalno-nemškutarško zvezo**, ko se tako vneto potesa za kazinote. Fej, fej — to je edino, kar se more reči na tako početje.

— **Samoslovenske napise** na prodajalnem prinesajo ti dnevi slovenski prestolici. Danes opoldne se je oprijelo občinstvo načela samopo-

moči. V grudah, a povsem mirno in dostojno hodijo ljudje pred prodajalne trgovcev, ki so do danes še trpeli dvojezične napise in zahtevajo od lastnikov, da jih odstranijo. Skoro povsed se je to zgodilo povsem mirno in bres rabuke. Le pri nekaterih vročkrvnežih je bilo treba nekoliko pomagati. Ko so pri Kastnerju snemali samonemški napis, pridrvela se je proti množici četa orožnikov z nasajenimi bajoneti. — Sploh je videti, kakor da bi se o. kr. orožništvo samo vnemalo za to, da spravi v Ljubljano več nemških napisov, kot jih je bilo doslej. Gospa Šešarkova, lastnica znané trafike v Šelenburgovih ulicah, je dala iz lastnega nagiba sneti nemški napis izpred prodajalne. Tu pridri na kolesu neki žandarmerijski stotnik in komandira g. Šešarkovi, kot bi imel svoje stražnjostre pred seboj — seveda v nemškem jeziku — naj takoj obesi tablo nazaj. Kje pa smo? Ali imamo še osebno prostost? Zahtevamo tudi v tem slučaju najstrožje preiskave!

— **Kakšne pomočnike imajo naši nemški trgovci?** Snoči so se zbrali na oknu trinadstropne hiše na Marije Teresije cesti št. 1 trgovski pomočniki Kücher in Maczek pri tvrdki Schneider v Verovšek, Juvantschitsch pri tvrdki H. Kenda in realce Moller ter so vpilinacemo: »Windische Hunde, schlaget niede windische Bagage.« Take pomočnike imajo nastavljene trgovci v Ljubljani, medtem ko si morajo Slovenci služiti kruh v tujini. Nemci pa se zgražajo, da je v Sloveniju končno vendar zavrela kri.

— **Nemški trgovski potniki.** Po Ljubljani se potika vse polno nemških trgovskih potnikov in nemških asekurančnih agentov. Ta pakaža zabavlja in sramoti Slovence po javnih lokalih na vse načine. Priporočamo to svojat vsemu občinstvu, zlasti slov. trgovcem.

— **Rešilna postaja.** Ljudje so bili snoči nevoljni, ker rešilna postaja ni odpeljala mrljev. V pouk občinstvu bodi povedano, da postaja ne sme prepeljavati mrljev, posebno ne, kadar se je batiti, da bo imela posla z ranjenimi.

— **Ljubljana vsa v črnih zastavah.** Vsa Ljubljana se je ovila v žalobno obleko. Raz vseh hiš Slovencev vise črne zastave, istotako vihata tudi z Grada taka zastava. V vseh mestnih cerkvah zvoni z vsemi zvonovi zaradi padlin žrtv.

— **Pevska vaja.** Odbor »Zvez slovenskih pevske društev« sklicuje skupno pevsko vajo vseh ljubljanskih pevske društev za jutri v torek ob 2. uri popoldne v prostorih Glasbene Matice. Vadile se bodo žalostinke k pogrebu nesrečnih žrtv. — **Bum na »Kranjsko hranilnico«.** Slovenci so danes trumoma jeli dvigati denarne vloge v »Kranjski hranilnici«, ter jih nositi v »Mestno hranilnico« ljubljansko.

— **Slovenische Bestien!** Na Št. Peterski cesti je imel nadporočnik baron Lazarini tale nagovor na svoje vojake: »Slovenische Bestien habet?« Revolver, Behaltet kaltes Blut, Ihr wisset ja, was ihr zu tun habet!« Svedoce za to imamo, kdor je bil navzoč pri tem govoru, naj se zglaši na našem uređenju!

— **Pevska društvo, »Ljubljanski Zvon«** se udeleži korporativno z zastavo pogreba narodnih žrtv, ki so padle vsed nečuvane surovosti nemške svojati. Da izkažemo našim narodnim mučenikom zadnjo žast, kakor tudi, da s polnoštivilno udeležbo dokumentujemo svoje ogorčenje napram nemški občestnosti, pozivlje odbor vse člane, da se zanesljivo udeleže pevske vaje, ki bodo danes večer točno ob 8. uri za nagrobnice v »Narodnem domu«.

— **Pri izgradilih v Ptuju,** takonam piše odviced, bil je tudi celjski gimnazijec, absoluirani sedmošolec Schmuck. Zahtevamo da ravnateljstvo stroge preiskave! Kaj bi se zgodilo v slišnem slučaju s slovenskim dijakom?

— **Slovensko dijaštvu** je ob času velikih demonstracij nastopilo v svesti si svoje časti populoma drugače kot nemški akademiki proti Slovencem in celo proti slov. damam. Nič kjer se slov. dijaki niso izpozabili s fiziono silo nastopati ali s kamenjem in pobijanjem vračati Nemcem zasljenovo povračilo. Niti to jih ni spravilo in ravnotežja, da so jih kadetje vojaških patrulj, dasi mirne gledalce, suvali s sabljami in se v svoji nemški nadutosti dovoljevali različne psovke, katerih ne bodo slov. dijaki nikoli več prenašali. Končno si dovoljujemo opozoriti na čudno dejstvo, da je nekaj nemških dijakov promeniralo nemoteno med vojaki, proti Slovencem je pa drevilo z bajonetom.

— **Hans Eder,** znani restavrat v kazinu, je imel v petek posebno sredno noč. Med demonstracijami je namreč nenadoma planil na cesto ter popal nekoga tam stojedečega dečka ter ga vlekel s silo v vežo, kjer mu je po ptujski maniri hotel dati pokusi nemške kulture. Toda možkar se je pošteno vrezal. Priskočilo je namešč par tovarisev dečku na pomoč in pri tem so nemškutarja Ederja prav »po notah« po grbi nazamali, da bo pomnil, kdaj je poskusil Slovence zavleči v kazino. Drugi kazinotje so bili previdnejši in so se pametno poskrili po luknjah kakor ščurki.

— **Prav takol!** Več rezervnih častnikov je izjavilo, da odložijo svoje žarže, ker nečejo več nositi oficirske uniforme in biti tovarisi morilca Mayerja. Imena teh mož bomo priobčili.

— **Mesto venca na grob Schwarzevih žrtev** je nabralo slovensko omizje »pri Roži« 26 K., ki se bodo porabili za ranjence.

— **Iz Ptuja.** Da so Nemci in nemčurji dne 12. in 13. t. m. postopali po načrtu, kateri je bil naprej in natančno določen, sledi tudi iz sledečih faktov: Pionirski bataljon ima svoje vežbalische na desnem bregu Drave v občini Breg, tedaj v kraljestvu Straschillov. Ob bregu Drave je pripelih kakih dvajset pontonov. Vsi ti pontoni so bili po noči od 12. na 13. t. m. akoravno se nahaja vojaška straža na vežbalischu odpeti ter spuščeni po Dravi. Ko se je to izvedelo, morali so vojaki v nedeljo na vse zgodaj za pontoni, da jih spravijo nazaj. Tako je bilo vojaštvo iz mesta odpravljeno! Pripomni se, da so bili oficirji v teku teh že večkrat prisiljeni od strani meščanov, da so izostali iz krčme v »deutsches Vereinshaus«. Pa prejšnji komandan, ki je baje vsakemu vojaku strogo prepovedal obisk »Narodnega doma«, je zahajal sam v. V. h. ter je znal tudi vse oficirje za reden obisk privraviti. To je še v navadi dandanes! V nedeljo dne 13. t. m. je v »Vereinshausu« govoril poslanec Malik, da bi navdušil ptujske, celjske, mariborske in druge bandite in prepača za program proti mirnim Slovencem! Malik je govoril celo za združitev Avstrije z Nemčijo ter kralj dinastiji Hohenzollerov »heil«, kakor je poročal »Arbeiterwille« v št. 218. Med tem so iskali pionirje svoje pontone! Toda narodna čitalnica je v očeh raznih vojaških oblasti nacionalno ali celo panskavistično društvo, ki niti vojaške godbe ne dobi za plačo, društvo »Deutsches Vereinshaus« pa je patriocično, ker pri vsaki priliki slavi Bismarck, Hohenzollerj itd. Za to poveljnik prepoveduje obisk »Narodnega doma«, priporoča pa d. V-h. Mi živimo pa v Avstriji.

— **Državni poslanec dr. Rybář pred svojimi volilci.** Včeraj popoludne se je vršil v »Narodnem domu« v Barkovljah javni shod, ki ga je sklical tržaško politično društvo »Edinstvo«. Na dnevnem redu sta bili dve točki: »Poročanje drž. poslanca dra Rybářa« in pa »slučajnosti«. No, teh poslednjih ni bilo. — Shodu je predsedoval dr. Slavik. — Drž. poslanec dr. Rybář je poslušal najprej pojasnil, kako je državni zbor sestavljen in kako državni zbor deluje. Povedal je, kako vlada o raznih prilikah paktira z raznimi strankami, da pridobi slučaju potrebno večino. — Gledate perečega šolskega vprašanja je dejal, da je stvar že v teku, da pa ne more ničesar več povedati. Volilci naj se zadovolje s tem, da jim pove, da je stvar že v teku. Dejal je še, da je sicer nekaj že pridobil, a te pridobitve, da so tako male da je njega skoraj sram, da se ni več doseglo. — Povedal je pa tudi zakaj da ne sme natančno povedati v kakem stadiju se nahaja to vprašanje, in zakaj da se ni moglo vedoseći. Stvar da je sploh težavna, ker v politiki ne obvlja pravica, ampak le moč, — Branil se je pred očitanjem, da hoča postati »Hofrat«. Če bi pa to kaj koristilo milemu mu narodu, tedaj bi hotel postati tudi Hofrat. Dejal je dalje, da će hodi po ministrstvih, dela to le za korist svojih volilcev. — Če hočete, da bom radikalni tudi vi. A dokler bom dovolil vsak dan prošnje od raznih volilcev, naj jim poskrbim, naj jim poslujem to in ono, dotlej bom moraditi po ministrstvih prosit in se klanjam. Nikdar se nisem uklanjal se, ampak uklanjam se, da izpolnim želje svojih volilcev! — Poslušalci so dra. Rybářa burno aklamirali in me s tem izrazili priznanje in zaupanje.

— **Pošta Loka pri Zužmu** v Šmarinskem okraju na Spod. Stajerskem ima že vedno samonemški pečat »Laak bei Süssenheim«. — To je za čisto slovenski kraj pravi škandal!

— **Svetnik Šuklje.** K neki častni gospod v Crnomelj pride brihtno dekle iz Predgrada in pripoveduje, da bo šla železnica po Poljanski dolini ter pripomni: »Nam je sprosil to železnički sveti Šuklje«. Dekle je najbrž čitalo v »Domojubu« o svetniku Šukljeju in je brala okrajšava sved (namesto svetnik) za »sveti«. Bo nam pomagaj in čudni svetnik Šuklje.

"Mariborskega Sokola" priateljski sestanek se vrši v sredo, dne 23. kimagca zvečer po telovadbi v sokolski sobi "Narodnega doma" v Mariboru. Obhaja se obenem odhodnica bratov Kavčič, Medved ter Poček, ki morajo letos oditi k vojakom. Na zdar!

Uspodbjenost preizkušnje za obče ljudske in ža meščanske žele v jesenskem terminu se prično pri o. kr. izpravevalni komisiji v Ljubljani v torki, dne 3. novembra 1908. ob osmi uri na o. kr. učiteljišču v Ljubljani. Pravilno opredljene prošnje za pripust k uspoblenosti preizkušnji je po predpisem službenem potu pravočasno vložiti tako, da bodo do 26. oktobra v rokah izpravevalne komisije.

Akademično ferijalno društvo "Sava" v Ljubljani naznana svoj občini zbor, ki se vrši v proslavo petnajstletnice društvenega obstoja v nedeljo, dne 27. sept. t. l. ob polu 10. v Narodnem domu. Po obenem zboru obhod po mestu, popoldne izlet.

Odbor.

Tržaške Slovenke v Ljubljani. Včerajšnja "Eminost" je prinesla kako lep podlistek izpod peresa gospa Karle Ponikvarjeve, ki opisuje s temi besedami izlet tržaških Slovenk v Ljubljano dne 13. t. m. Gospa Ponikvarjeva podrobno opisuje razstavo "Otrok" ter se izreka o njej nad vse počivalno in pozivlja še druge Slovenke in Slovence, naj gotovo posetijo to znamenito, zares srečno uspešno razstavo.

"Mariborski Sokol" priredi v nedeljo, dne 8. listopada v veliki dvorani "Narodnega doma" v Mariboru sokolski večer s koncertom, veseloigro, javno telovadbo Sokolov. Mariborska, kakor tudi okoliška narodna društva se že zdaj opozorjajo na to ter se prosijo, da se blagovolijo ozirati na to prieditev. Na zdar!

Zaklalo se je v mestni klavnici ljubljanski od 30. avgusta do včerajšnjega 6. septembra 90 volov, 2 kriavi, 4 bikov, 1 konj, 158 prašičev, 221 telet, 42 koščunov in kozlov in 2 kozliča; zaklana živine se je vpeljalo 9 prašičev in 12 telet in 573 kg mesa.

Jubilejna sadna in grozdna razstava v Novem mestu. Sadje in grozde za razstavo in sadni semenjaj se pošte kmetijski podružnici v Novem mestu do 28. septembra. Razstava, ki traja tri dni, se otvorila v soboto 3. oktobra. V nedeljo, 4. oktobra se vrši povodom razstave sadarski tečaj. Razstava bo odprta vsak dan od 8. do 12. popoldne. Vstop je prost. Vabimo vse intereseante k obilni udeležbi.

Crna kuga v Trstu. V petek dne 18. t. m. je priplul z Reke v Trst Lloydov parnik "Nadvojvoda Fran Ferdinand". Poveljnik parnika, kapetan E. Nitsche, je takoj obvestil pomorsko oblast, da je eden mornarjev parnika bolan. Vsled tega je šel takoj na parnik zdravnik pomorske oblasti dr. Česulich. Bolnik je bil neki krmilar, imenom Sponza, doma iz Rovinja v Istri. Zdravnik je konstatoval, da ima Sponza hudo mrzlico in da so mu (inguinalne glandule) (bezgavke med nogami) precej zatekle. To se je zdravnik zdelo sumljivo in vsled tega je obvestil mestnega protofizika dra. Constantini. Ta je prišel pregledat bolnika in potem takoj odredil, da se ga je preneslo v bolnišnico za nalezljive bolezni pri sv. Mariji Magdaleni. — No, v petek popoldne je Sponza umrl, a bakteriologična preiskava po obdukciji njegovega trupala, je dognala, da je umrl za črno (babonsko kugo). — V petek popoldne je pa na istem parniku obolel še drugi mornar. Tudi ta drugi bolnik prikazuje simptome črne kuge. Prenesi so tudi tega v gori rečeno bolnišnico. — Pomorska in zdravstvena oblast sta pa odredili, da se je vse moštvo, ki se je bilo že izkralo, vrnilo na parnik, nakar je isti moral v kvaranteno v Lazaret. — Parnik je bil dne 20. avgusta t. l. priplul iz Bombaye v Trst in od tedaj ni bil več v kraju, koder razstaja kuga. Sodi se, da je bila kuga ostala med podganami na parniku in da je šele sedaj prešla od teh na ljudi. — Na parniku so našli dve crknjeni podgani, ki so ju zdravniki vzeli s seboj za nadaljnjo preiskavo.

Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 6. septembra do 12. sept. 1908. Število novorojencev 13. (= 16 90%), mrtvorojencev 2, umrlih 19 (= 24 70%), med njimi so umrli za jetiko 3 (2 tujca), vsled nezgode 1, vsled samomora 1, za različnimi boleznimi 14. Med njimi tujcev 9 (= 47 36%), iz zavodov 11 (= 57 89%). Za infekcijoznimi boleznimi so oboleli, in sicer: za škrlatico 1, za grižo 6 (vsi v vojaški bolnici, za vratico 1, za ušenom 2).

Štiridesetletnica "Društva tiskarjev na Kranjskem". Ko so leta 1868. nekateri še sedaj živeči tiskarji ustanavljali društvo, ki je včeraj praznovalo štiridesetletnico, si pa niso misili, da bo njih trud rodil tako lep sad — uspehi so prekosili

vsa pričakovanja. Društvo tiskarjev na Kranjskem je danes najstarejše in tudi najtrdnejše in najuglednejše strokovno društvo na Kranjskem — Slavnost se je pričela s prostim sestankom v restavraciji "Narodnega doma" ob 8. zjutraj in se je zbralo tamkaj veliko število tiskarjev, mislim, da z malimi izjemami skoro vse društveni člani poleg nekaj zunanjih gostov, ki jih omenimo pozneje. — Po 10. uru so se vsi udeleženci zbrali v okrašeni malih dvorani "Narodnega doma" k slavnostnemu zborovanju. Otvoril je to borovanje tovarniški Mlinar, ki je v imenu odbora pozdravil vse navzoče in prispele goste. Omenja, da so se tiskarske organizacije snovale takrat, ko je bilo pri nas v Avstriji najbolj razburjeno javno življenje. Takrat je pričelo prihajati na površje kulturno vprašanje in tudi naša društvo je bilo izposteka zgolj kulturna institucija. Govornik naveden je imenoma vse zastopnike zunanjih društev in organizacij, ki so prispele na zborovanje. — Nato je društveni predsednik tov. Werzak govoril slavnostni govor in v kratkih potezah orisal zgodovino društva. Misel, osnovati društvo se je porodila že leta 1867, pravila pa so bila potrjena še 6. februarja l. 1868. Društvo je imelo takrat tudi zunanje podporne člane in je bilo prvič samo izobraževalno društvo, pozneje se je pa osnovano tudi podporno društvo, bolniška blagajna, blagajna za potujoče, vdovska blagajna itd. 1871. leta je stopilo društvo v vzajemnost z drugimi tiskarskimi društvami. 1. 1878 se je pa preosnovano v kronovinsko društvo. Kriza l. 1883. se je kmalu polegla, društvo pa je uspevalo blagodajno naprej do današnjega dne. Izmed prvih članov društva so živijo še tov. Arselin, Krajec, Mayer in Rüttig in pa Doležek, ki je še vedno aktiven črkostavec. Govornik omenja tudi dobrotnikov društva in zaključi govor. Nato so govorili in čestitali društvu zunanjih odposlanec in sicer za "Zvezo avstrijskih tiskarskih društev" t. Reifmüller z Dunaja, za "Hrvatsko tipografsko društvo" t. Herjavić, v imenu "Ljubljanske strokovne komisije" g. A. Kristan, za koroško društvo tov. Mitschke, za spodnjeavstrijsko tov. Pochop, za Štajersko tovarniški Lessiak in za Štajersko pomočniški zbor Machold, za Primorsko pa t. Apollonio. V imenu tvrdake Mayer & Comp. je pozdravljal g. Gherbaz — Brzozavno ozir, pismeno so pozdravili tiskarsko društvo za Moravško, tiskarsko društvo za Gornje Avstrijsko, pomočniški odbor društva tiskarjev na Dunaju, društvo, za Tirolsko, tov. Ramisch z Jablonic, Mohor, Naft in Gostič iz Gradca, tiskarski Slatnar iz Kamnika, Skrbec iz Lipskega, g. Bamberg ml. — Tovariš Mlinar je na to borovanje zaključil z zahvalo vsem udeležnikom. Opoludne so se vsi udeležniki fotografirali na vrtu Narodnega doma. Ob 1. uri popoldne je bil v areni Nar. doma banket za 170 oseb. Govorila sta tovarniški Mlinar in tovarniški Sussmann. Banket je okusne oskrbel restavrat g. Kržšnik, igrala je pa izborna ter tako pridno "Društvena godba", ki je igrala tudi pri popularni veselici na vrtu Nar. doma. Vsa zabava je bila tako animirana in so se mladi pari spustili v areni tudi v vesel ples. Priponjamamo, da so poslali pozdrave tudi društvo "Ognisko z Krakova", t. Tavčar iz Opataje in urednik Etbin Kristan.

Krvavo klanje in ljubljanski občinski svet.

V Ljubljani, 21. sept.

Zaradi včerajšnjih krvavih dogodkov je sklical župan za danes ob 11. uri izredno občinsko sejo. Občinski svetniki so prišli polnoštevilno, vsi v žalnih oblekah. S tresočim glasom je izpregovoril župan o včerajšnjih žalostnih dogodkih, ko se je prelivala nedolžna kri (viharni klici ogorčenja.) Razburjenje zadnjih dni se je spremenilo v globoko žalost. Žalost čuti vse prebivalstvo, ki je poštenega mišljena in dobrega sreca. Vsled lahkomisljenosti od tiste strani, ki mu je bilo povrjeno zdrževanje reda sta padli dve mladi živiljenji (Viharni klici: fej! škandal! morilci!), 7 pa je hudo ranjenih. Župan je povedal, da se mu je sreča trgal, ko je našel te žrtve ležati v lužah krv. Res smo imeli v Ljubljani burne dneve, toda zgodilo se ni ničesar takega, kar bi opravicevalo to, kar se je včeraj zgodilo. Župan je predlagal, da se nesrečne žrtve pokopljajo na stroške mestne občine. Napravil je občinske svetnike, da se pogreba polnoštevilno udeleže. Občinski svet dovoli, da dostojni spomenik žrtvam 100 K. (Klici: »Ki so bile umorjene!«) Oba predloga sta bila soglasno sprejeti. Župan je tudi nagnan, da je dal po vseh ljubljanskih cerkvah zvoniti. — Potem je župan govoril o vzrokih naših burnih dni. Edini vzrok je bil storjen v Ptiju,

kjer so mirne in dostojne zborovalce skupščine družbe sv. Cirila in Metoda tolovajški napadli in ranili; nitiam nam niso prizanašali, a državna oblast je odgovorila Slovencem, da nima povoda intervennirati. Napadi so bili organizirani v ptujskem občinskem svetu, dasi mu je bilo znano, da skupščinarji niso še nikam prišli z namenom demonstrirati. In vendar je občinski svet poklical v Ptuj redarje iz Celovca, Maribora in Celja. To bi bilo moralno biti državni upravi v dokaz, da se pripravlja nekaj resnega. Po vsem, kar se je potem zgodilo, smo v Ljubljani morali protestirati. Protestovalo se je dobrodošljno in oba govornika sta pozivala zborovalce, naj olhranijo mirno kri. Vkljub temu je sicer prišlo do izgrediv, kakršni se pač dogajajo pri enako razburljivih prilikah povsod. Župan je upal zdrževati red s policijo. Tega mnenja je bil tudi deželnih predsednik. Župan ostro obsodi nepremišljeno postopanje nekaterih demonstrantov, ki so dali s tem lažnjivim nemškim listom povod za brezmejno blatenje in obrekovanje Slovencev. Župan je temeljito zavračal vse take laži. Nadalje je povedal, da je takoj po žalostnem dogodku snoči brzovabil ministrskemu predsedniku: »Ravnokar je na demonstrante, ki niso provzročili nobenega nasilstva, temuč le žvižgali in klicali, vojaščo streljalo. Eden demonstrant je obležal na mestu mrtev, eden se bori s smrtnjo, trije so hudo ranjeni. Naznanim je Vaši ekselenciji z opazko, da me deželnim predsednikom ni povabil k dogovorom o odredbah, ki se naj ukrenejo za nocoj. Uradno se je doznanlo na podlagi izjave orožniškega ritmojstra, da se je odredila največja ostrost. (Viharni klici ogorčenja: Škandal! tepe!) — V imenu občinskega sveta in v svojem imenu kot državni poslanec ter v imenu humanitete protestiram najodločnejše proti temu tiranskemu postopanju ter naj bodo za poslidge od govornika in tisti faktorji, ki so jih zakrivili s svojo trmoglavo birokracijo in s pomanjkanjem vsakršnega človeškega čuvstva.« Obenem je župan našel ministrica predstavnika proti krijevju občinske avtonomije s tem, da je c. kr. deželnemu predstvu — v direktnem protivju z določbami § 3. žandarskega zakona iz leta 1894 drž. zak. št. 1 in 1895 brez vednosti županove in celo nezaslišljiv ga, odrejalo za pretekle dni varnostne odredbe do takoj nečloveških posledic. — Resolucija je bila soglasno sprejeta.

Občinski svet protestuje kar najodločnejše proti krijevju občinske avtonomije s tem, da je c. kr. deželnemu predstvu — v direktnem protivju z določbami § 3. žandarskega zakona iz leta 1894 drž. zak. št. 1 in 1895 brez vednosti županove in celo nezaslišljiv ga, odrejalo za pretekle dni varnostne odredbe do takoj nečloveških posledic. — Resolucija je bila soglasno sprejeta.

Občinski svet protestuje kar najodločnejše proti krijevju občinske avtonomije s tem, da je c. kr. deželnemu predstvu — v direktnem protivju z določbami § 3. žandarskega zakona iz leta 1894 drž. zak. št. 1 in 1895 brez vednosti županove in celo nezaslišljiv ga, odrejalo za pretekle dni varnostne odredbe do takoj nečloveških posledic. — Resolucija je bila soglasno sprejeta.

Občinski svet protestuje kar najodločnejše proti krijevju občinske avtonomije s tem, da je c. kr. deželnemu predstvu — v direktnem protivju z določbami § 3. žandarskega zakona iz leta 1894 drž. zak. št. 1 in 1895 brez vednosti županove in celo nezaslišljiv ga, odrejalo za pretekle dni varnostne odredbe do takoj nečloveških posledic. — Resolucija je bila soglasno sprejeta.

strelih vprašal, kaj ga je napotilo k temu. Poročnik se je izgovarjal, da so bili vojaki napadeni, a na zahtevo, naj jih pošte, je pripeljal vojaka, ki je bil — le za nohtom na prstu črn.

Župan je potrdil, da tudi dvema drugima zdravnikoma niso pustili iti k ranjenem. (Viharni klici ogorčenja: "Nemška kultura v uniformi!")

Občinski svetnik Lenč je na vajal slučaj nasilstva in sirovosti posameznih dragoncev.

Župan je ostro kritiko odločno zavračal, češ, da so se dragonci vedli dostojno.

Občinski svetnik Franchetti pa je navedel takoj slučaj, ko je dragonski častnik mahal neki dami pred občinskim svetom z golo sabljo, rekoč: "Jetzt schreie "Živo"!

Občinski svetnik dr. Majaron je interpretiral župana, kdo je odredil tiste direktive, katerih posledice smo ravnokar obžalovali.

Župan je pojasnil, da je slutil demonstracije v petek ter vse potrebitno ukenil. Tudi deželnemu predsedniku je izjavil, da bo zadostovala vzorna policija. Glede orožnikov in vojakov mu ni predsednik ničesar povabil ter je deželna vlada zvezča brez njegove vednosti poslala v akcijo orožnike in vojake. Sploh je vse nadaljnjo ukreila deželna vlada le dogovorno s povelenjikoma orožništva in vojašča in vojašča sploh slepih patronov ni imelo! Dokaže se tudi lahko, da so imeli vojaki 27. pešpolka vsak po 100 ostro nabasanih patronov, dodim so jih imeli demobranci samo po 20.

Opomba: uredbništvo.

Pobite so tudi šipe na ordinarijatski pisarni in nekaterih privatnih hišah. Kogar so spoznali za Slovenca, so ga na ulici pretepli. Mnogo Slovencev je ranjenih. Policija se je skrila, niti eden ni bil arretiran. Napad na Narodni dom se je vršil brez ovire dvakrat. Aranžiralo se je vse od nemških visokošolcev in nekega uredništva. Kmetsko ljudstvo stoje v truhah okoli poškodovanih poslopj. Bati se je še hujših izgredov.

Naklepni nemških ministrov in poslanov.

Gradec, 21. septembra. Ministri Prade, Marchet in Derschatta ter 35 nemških poslanov so imeli včeraj štiriurno posvetovanje zastran z edinjenja vseh nemških strank. Po informacijah dr. Egra so tudi delali naklepne zoper Ljubljano. Zahtevati hočajo izjemnih odredb v Ljubljani.

Včerajšni dogodki v oficijoni luči.

Dunaj, 21. septembra. "Neue Freie Presse" javlja, da je došlo ministerstvu za notranje stvari uradno obvestilo iz Ljubljane, da je oddalo vojaščo, preden je jelo streljati, slepo salvo in da je šele potem ostro streljalo, ko slepi strelji niso še izdati. (Vsa Ljubljana ve, da je to laž. Kdo si upa trdit, da je vojaščo prvič slepi streljalo, ko je dokazano, da vojaščo sploh slepih patronov ni imelo! Dokaže se tudi lahko, da so imeli vojaki 27. pešpolka vsak po 100 ostro nabasanih patronov, dodim so jih imeli demobranci samo po 20. Opomba: uredbništvo.)

Obsedno stanje v Ljubljani?

Dunaj, 21. septembra. Vlada je nameravala že proglašiti obseđeno stanje v Ljubljani, vendar pa je za sedaj opustila to nakanu, ker se nadeja, da vendar le na stanje mir. Ministrski predsednik baron Beck je konferiral danes dopolne z ministrom baronom Benerthom o ljubljanskih dogodkih. Nato je dal poklicati k sebi poslanca dr. Šusteršiča.

Dr. Eger intervenira.

Dunaj, 21. sept. Dr. Eger, vodja kranjskih Nemcev, je bil v soboto pri baronu Becku, da intervenira pri njem radi demonstracij pretekli petek. Dr. Eger je pred vsem dolžil slovensko časopisje, da je ono zakrivilo demonstracije proti Nemcem; denunciral je slovensko dijaštvu, zateval, da se izroči preiskava radi demonstracij nemškemu sodniku in da se takoj plača Nemcem odškodnina. Baron Beck je Egerju odgovoril, da si bo o stvari dal poročati.

Meteorološko poročilo.

Vrhina nad morjem 306. Srednji zračni tlak 786.9 mm.

sestrijem.	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo
18.	9. zv.	743.6	11.2	brezvetr.	jasno
19.	7. zj.	743.6	5.2	sr jivzh.	meglja
2. pop.	742.7	17.7	sr jivzh.	del obl.	
9. zv.	743.4	10.3	sl. szah.	jasno	
14. 7. zj.	743.0	5.4	sl. jivzh.	meglja	
2. pop.	740.7	18.1	sr jivzhod	jasno	

Srednja včerajšnja in predvčerajšnja temperatura 11.2° in 11.0°; norm. 14.3° in 12.2°. Padavina v 24 urah 0.0 mm in 0.0 mm.

Avtomobil

znamka Mercedes s 4 sedeži se ugodno proda.

Kje, pove upravnštvo "Slovenskega Naroda". 3304-3

Išče se primeren prostor za trgovino

z mešanim blagom.

Ponudbe pod "prostor" na upravnštvo "Slov. Naroda". 3339-2

Sprejmejo se tako 3336-2

2 ključarska

vajenca

so sprejmeta s 15. oktobrom pri Ivanu Trillerju, ključavniciaru na Bledu. 3366-1

Pojava se tako 3336-2

šivilje

pri A. Singer, Gospodske ulice 4, kjer se poučuje tudi krojno risanje.

Nova hiša

z velikim vrhom, iz katerega se proda za 800 K na leto, in ki ima vpeljano špecijsko trgovino, poleg te se lahko dobi gostilna in trafka, stoji na najlepšem prostoru v novem delu Ljubljane, se proda. Gotovine ni treba velike. 3336-2

Pojasnila daje J. Toni, mesar, Lingarjeve ulice v Ljubljani.

Mladega uradnika,

trgovsko izobraženega, popolnoma večega slovenčine in nemščine v govoru in pisavi išče za takojšen nastop večja tovarna strojev in livarna železa na Moravskem. Gospodje z znanjem lažine imajo prednost.

Ponudbe s prepisi izpričeval, ki se ne vrnejo, pod "Tovarniški uradnik" na upravnštvo "Slovenskega Naroda". 3354-2

Št. 30.778.

Razglas.

Z ozirom na osoodepolne dogodke povodom demonstracij dne 20. t. m.

odrejam v svrhu vzdrževanja javnega reda in miru sledete:

Od danes naprej do preklica imajo se hišna vrata ob 8. zvečer zapirati.

Mladini do 16. leta je prepovedano po 6. zvečer na ulico in imajo

hišni gospodarji ter gospodinje strogo na to paziti, da se mladina tej

zapovedi pokori.

Zajedno svarim kar najresnejše pred zopetnimi demonstracijami, ker

bi posledice bile nepreračunljive in utegnejo, kakor kaže sročni slučaj,

zadeti tudi nedolžne.

Generalni zastop v Ljubljani.

dne 21. septembra 1908.

Iv. Hribar

župan.

Šolskih knjig

v najnovnejših izdajah in po najnižjih cenah.

Zaznamki navedenih knjig se dobivajo zastonj.

3213-8

Specijalitet za kadilce.

dr. V. Gregorič

Ljubljana

kronska ustna

voda

EUDIN

Zakonito varovano.

Specijalitet za kadilce.

10 do 15 kapljic v kozarec vode.

Cena 2 kroni.

Glavna zaloge v lekarni

Ub. pl. Trnkóczyja v Ljubljani.

Specijalitet za kadilce.

Vsi član ma po preteku petih let pravico do dividende.

Indajatelj in odgovorni mrednik Mesta Ljubljane.

Društvo tiskarjev na Kranjškem je primorano beležiti pretresljivo vest, ki se je pripetila na dan slavitev društvene 40letnice po nesrečnem naključju.

Simoči ob pol 9. uri so vojaki ustreliti našega vrlrega člena, tovariša Rudolfa Lundera

strojnika v "Nar. tiskarni"

ki se je mudil vrčanje se z naše slavnosti na javnem prostoru ob Solskem drevoredu.

Kdaj se vrši pogreb, se pravocasno naznani.

Tovariši, vljudno Vas vabimo, da vsi spremite dragega pokojnika k zadnjemu počitku.

V Ljubljani, dne 21. septembra 1908.

Odbor.

Slovensko delavsko pevko društvo "Slave" naznanja pretužno vest, da je njega vestni in marljivi član gospod

Rudolf Lunder

strojnik "Narodne tiskarne"

padel sinoči ob 1/10. uro kot nedolžna žrtev nečloveške vojaške brutalnosti.

Ljubljana, 21. septembra 1908.

Dva jako lepa, svetlorjava

psa jazbečarja sta naprodaj.

Kje, pove iz prijaznosti upravnštvo "Slovenskega Naroda". 3311 3

Naslov pove upravnštvo "Slovenskega Naroda". 3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3341-2

3